

Conjunctuurbeeld Italië

6 december 2011

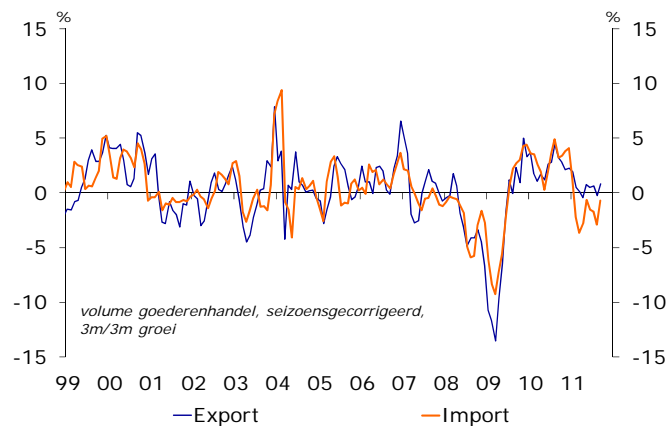
Monti wil Italië redden

jaar op jaar mutatie in %	'10	'11	'12
Bruto binnenlands product	1,2	½	- ½
Particuliere consumptie	1,0	¾	- ½
Overheidsconsumptie	-0,6	-1	-1½
Investerings	2,3	1	0
Uitvoer goederen en diensten	8,9	5¼	3½
Invoer goederen en diensten	10,3	3	1
Consumentenprijzen	1,6	2¾	1¾
Werkloosheid (%)	8,5	8¼	9
Begrotingssaldo (% BBP)	-4,6	-4	-2¼
Staatsschuld (% BBP)	118,4	120½	120½

Bron: Reuters EcoWin, Rabobank

Mario Monti volgde halverwege november Silvio Berlusconi op als premier van Italië en nam in zijn zakenkabinet ook de post van minister van financiën op zich. Aan hem de taak om het begrotingstekort te verlagen en structurele hervormingen door te voeren terwijl de economie terugvalt in recessie. Voor het verlagen van het tekort zijn onder de noemer "Red Italië" de eerste maatregelen inmiddels genomen en voorgelegd aan het parlement. Veel tijd is er niet en verdere structurele hervormingen zullen steeds moeilijker door te voeren zijn, omdat de politieke partijen zich steeds duidelijker zullen willen profileren voor de verkiezingen die uiterlijk in april 2013 gehouden moeten worden.

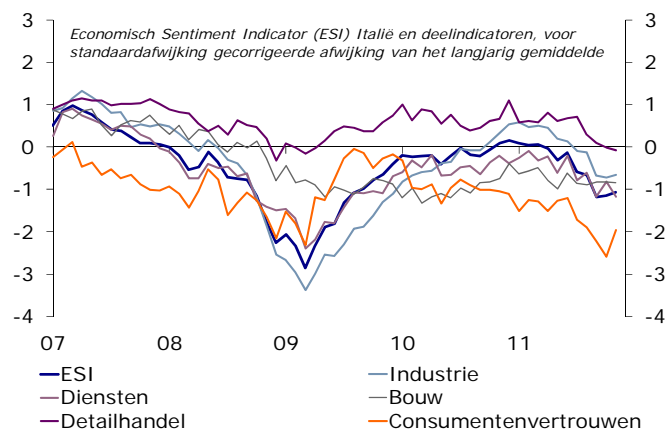
IP en internationale handel vallen mee in 11K3...

Bron: Reuters EcoWin, Rabobank

Door het uitblijven van de gebruikelijke voorlopige raming van het BBP wordt pas op 21 december het groeicijfer voor 11K3 bekend gemaakt. Wij blijven bij onze verwachting van krimp in zowel 11K3 als 11K4. Maar de data over de industriële productie (IP) en de internationale handel blijken voor 11K3 wat positiever dan wij verwacht hadden. De IP sloot het derde kwartaal in september af met -4,8% m-o-m. Maar doordat daar een groei van 3,9% in augustus aan voorafging bleef de krimp voor 11K3 als geheel beperkt tot 0,1% k-o-k. De verdere gematigde groei van het exportvolume in combinatie met een verdere daling van de importen wijst op een positieve groeibijdrage van de netto-handel.

... maar wel terugkeer van recessie verwacht

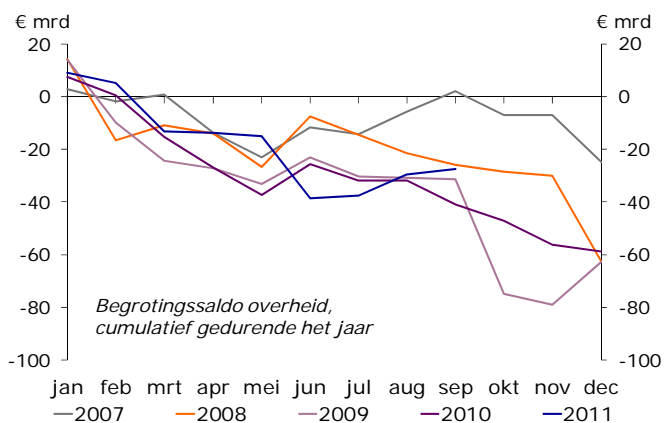
Bron: Reuters EcoWin, Rabobank

De verwachting van economische krimp in de tweede helft van dit jaar is mede gebaseerd op de forse daling van zowel de inkoopmanagerindices (PMI) als de Economisch Sentiment Indicator (ESI) sinds juni. Het goede nieuws is dat de ESI in oktober en november licht herstelde en dat ook de PMI voor zowel de industrie als de dienstensector in november een verbetering liet zien. Als het sentiment niet weer wegzakt dan wordt de recessie milder dan die van 2008/09. Opvallend was de sterke stijging van het consumentenvertrouwen in november, de maand dat Silvio Berlusconi plaats moest maken voor een technocratenregering onder leiding van Mario Monti. Dat heeft het vertrouwen in de algemene economische situatie vergroot.

Conjunctuurbeeld Italië

6 december 2011

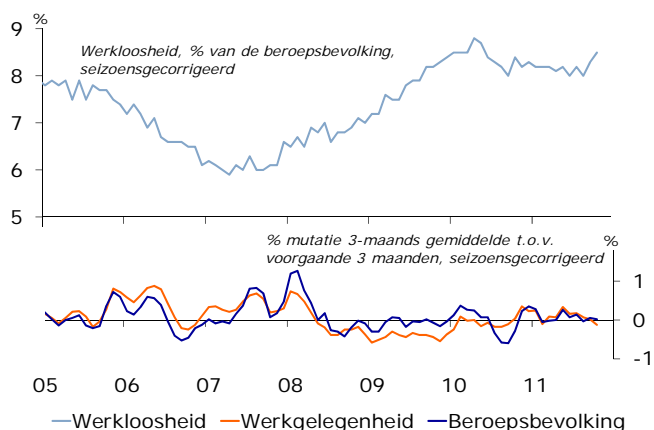
Monti aan zet

Bron: Reuters EcoWin, Rabobank

De machtswisseling kan zeker bijdragen aan het bezwerven van de Europese schulden crisis. Maar Monti is aangetreden om pijnlijke maatregelen door te voeren. De eerste blijdschap onder consumenten zal dus waarschijnlijk snel weer weg-ebben. Uit maandelijkse gegevens blijkt dat het begrotingstekort in het derde kwartaal het pad van tekortverlaging weer heeft gevonden. Om op dat pad te blijven kondigde het nieuwe kabinet onlangs een pakket maatregelen aan dat het behalen van de doelstelling van begrotingsevenwicht in 2013 ondanks de nieuwe recessie zeker moet stellen. Goed nieuws voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën, maar slecht voor de korte termijn vooruitzichten voor de economie.

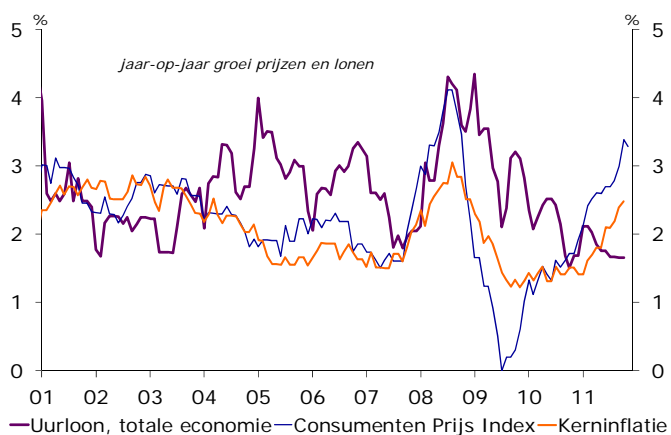
Werkloosheid loopt weer op...

Bron: Reuters EcoWin

De lagere economische groei heeft inmiddels zijn weerslag op de arbeidsmarkt. Na bijna een jaar van vrijwel onafgebroken groei lag de werkgelegenheid in de drie maanden tot en met oktober weer lager dan de drie maanden ervoor. De beroepsbevolking bleef nagenoeg gelijk. Na een daling in 2010 en een vlak verloop in het grootste deel van 2011 zette het werkloosheidspercentage daardoor in september en oktober weer twee flinke stappen omhoog, tot 8,5%. Gezien de verwachte recessie en de slechte uitzichten voor de economische groei in 2012 is een verdere stijging van de werkloosheid zeer waarschijnlijk.

... en koopkracht verder onder neerwaartse druk

Bron: Reuters EcoWin

De hoge en zelfs weer stijgende werkloosheid heeft er voor gezorgd dat de loongroei in de afgelopen maanden niet met de inflatie meegeestegen is, waardoor ook voor mensen met een baan de koopkracht daalt. Bovendien wordt volgens de nieuwste plannen van het kabinet het grootste deel van de pensioenuitkeringen niet meer geïndexeerd met de inflatie. Lastenverzwaringen leiden tot een verdere daling van het reëel beschikbaar inkomen van huishoudens. De komende maanden zal de inflatie door een kleinere bijdrage van de energieprijzen dalen. Wellicht dat de stijging van de werkloosheid en de lage loongroei ook de kerninflatie op den duur omlaag kan brengen. Dit is belangrijk voor het herwinnen van prijsconcurrentiekracht.

www.rabobank.com/economie

Tim Legierse
Tel. 030 – 2162677
T.Legierse@rn.rabobank.nl